

Tisztelt Emlékezés, Kedves Vendégeink!

A megemlékezést szervező Fraknói Kutatócsoport 100 esztendeje elhunyt névadója példáját követve valójában a nemzet múltját kutatja professzionális formában, meghatározóan vatikáni források alapján. A történelem művelése (*coltivare* – hogy Ferenc pápa egy éve nálunk mondott beszédét említsem), az egyik legnemesebb és leg-emocionálisabb történés.

„A kultúra bizonyos értelemben olyan, mint egy nagy folyó: összeköt, átfolyik az élet és a történelem különböző területein, összeköti azokat és lehetővé teszi, hogy az ember eligazodjon a világban, magához öleljen távoli országokat és vidékeket, csillapítja az elme szomját, öntözi a lelket és gyarapítja a társadalmat. Maga a kultúra szó a *colere* (*coltivare*), megművelni igéből ered: a tudás mindennapi vetést jelent, amely a valóság barázdáiba hullva termést hoz.”

Fraknói kultúrákat kötött egybe, származásától, születésétől kezdve. Hajlandó volt művelni is a rá bízottakat. Hittel, tudományos aprómunkával, és tényleges beruházásokkal egyaránt. Mindehhez nagy erő, a jövőbe, a termésbe vetett bizalom kellett.

Ma sem sokkal könnyebb a történelemmel foglalkozni, hiszen miközben a máról sem tudunk semmit, azt kell gondolnunk, hogy a múltról tudunk valamit. Nemes, hősi gesztus ez, amelyet csak barátok, baráti közösségek bírnak el. Talán ezért is alkotnak mindig hálózatokban a történészek.

Ahhoz, azonban, hogy a barátságok történelmet meghatározóak legyenek, intézményesülniük kell. Fraknói tökéletesen tudta ezt, ezért igyekezett intézményesíteni, sőt de facto, esetenként akár tégláról téglára felépíteni, a Rómában folyó történelmi kutatást.

Hasonló történt a Pázmányon is. Az embrionális formában húsz éve megalakult Fraknói Kutatócsoport kutatásai, és azok eredményeként polcokat betöltő kiadványai, mára már intézményt jelentenek.

(Ugyan házat még nem építettek Rómában, de legalább lehet pályázni a *Via Giulia*ra rövid kutatói tartózkodásra.)

Aki Közép-Európa és a katolikus egyház viszonyára kíváncsi a vatikáni dokumentumok tükrében, nem tudja megkerülni, hogy a Fraknói Kutatócsoport munkáit kézbe ne vegye.

A pápai alapítású, budapesti katolikus egyetem, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem keretei közt folyó kutatások azt mutatják: a 100 esztendeje elhunyt Fraknói Vilmos püspök nagyszerű tudományos öröksége nem lezárt, hanem élő.

Újra erősödő téma napjainkban a hit és értelem kérdésköre. Fraknói püspökként és az MTA főtitkáráként személyében egyesítette ezt a két, gyakran ellentétesként bemutatott, de valójában egymást harmonikusan kiegészítő fogalmat. Sok ilyen tudós és hívő személyiségre lenne szükség napjainkban is.

A Fraknói-kötet megjelenése kiváló példája annak, hogy a kötet névadója újabb és újabb teljesítményre ösztönzi még mindig a szellemi leszármazottakat, és fogja remélhetőleg 100 esztendő múlva is ösztönözni a leszármazottak leszármazottait. A Fraknói Vilmos emlékének szentelt tudományos ülést, a könyvbemutatót halála centenáriumának évében, ezekkel a reményteljes gondolatokkal, megnyitom.